

Ballady i romanse cd.

Nieprzypadkowy jest wybór gatunku; balladę kojarzono z literaturą ludową, „poezją gminną”. Jako gatunek mieszany pozwalała ona łączyć rozwiniętą fabułę, na ogół osnutą na niezwykłych, sensacyjnych wydarzeniach, wyrazistą obecność zdumionego, żywo reagującego narratora, potoczność, prostotę słownictwa z wierszowaną, rytmiczną formą, lirycznym nastrojem i elementami dramatycznymi (przewagą dialogu nad narracją).

Zbiór otwiera ballada *Romantyczność*, czasem nazywana utworem programowym, będąca polemiką z oświeceniowym racjonalizmem. Naukowej obiektywności starca („szkiełku i oku”) zostają przeciwstawione „czucie i wiara”, których doświadcza Karusia, dziewczyna z ludu, a które sankcjonuje otaczający ją lud, a wraz z nim – poeta. Utwór jest też pierwszym świadectwem romantycznej miłości, tragicznej, niespełnionej, ale przekraczającej doczesność. Ponadto Karusia to pierwsza postać szalona, kontaktująca się ze światem niezemskim, która widzi więcej niż zwykli śmiertelnicy. Jej egzystencjalne doświadczenie zostaje uzewnętrznione zarówno poprzez monolog, jak i zachowanie. A tym samym to pierwsza wielka indywidualność romantycznej literatury. Starca, który neguje prawdziwość jej doświadczeń, zwykle identyfikuje się z Janem Śniadeckim, astronomem i matematykiem.